

Linjaus

Raaka-aineet

Lidl Suomi • Päivitetty 01.02.2024

Sisältö

Vastuumme tuotteidemme raaka-aineista	2
Taustatiedot raaka-aineiden viljelystä ja tuottamisesta	4
Sitoutumisemme kriittisten raaka-aineiden kestävämpään hankintaan	6
Sanasto	20
Lähteet & linkit	24

Vastuamme tuotteidemme raaka-aineista

Vastuumme tuotteidemme kriittisistä raaka-aineista

Suhtautumisemme vastuullisuuteen

Kestävä toiminta on yksi Lidlin keskeisistä strategisista tavoitteista pyrkiessämme kohti menestyksestä tulevaisuutta. Kannamme vastuumme siellä, missä Lidlin toiminnalla on vaikutusta ihmisiin ja ympäristöön. Toimimalla kestävästi varmistamme, että täytämme laatulupauksemme joka päivä uudelleen, ja sen myötä voimme taata tulevan toimintamme yrityksenä.

Tältä pohjalta olemme kehittäneet vastuullisuusstrategiamme. Strategiamme antaa vastuulliselle toiminnallemme selkeän suunnan. Käytännössä toteutamme vastuullisuutta kuudella strategisella painopistealueella: Teemme konkreettisia tekoja, joiden tavoitteena on ilmaston suojeleminen, luonnon monimuotoisuuden kunnioittaminen, vuoropuhelu sidosryhmien kanssa, terveyden edistäminen, reilu toiminta ja luonnonvarojen suojeleminen. Ne kuvailevat, miten me Lidlissä ymmärrämme ja kannamme vastuumme ympäristöstä, ihmisistä sekä asiakkaitamme.

Vastuumme raaka-aineista

Raaka-aineet ovat valikoimamme perusta. Siksi meidän on kannettava vastuu myös yhteiskunnallisesti ja ekologisesti kestävästä raaka-aineiden hankinnasta, sillä se on vastuullisesti valmistettujen tuotteiden edellytys. Siten edistämme strategisia painopistealueitamme ”Luonnonvarojen suojeleminen”, ”Ilmaston suojeleminen”, ”Luonnon monimuotoisuuden kunnioittaminen” ja ”Reilu toiminta”.

Taustatiedot raaka-aineiden viljelystä ja tuottamisesta

Taustatiedot raaka-aineiden viljelystä ja tuottamisesta

Raaka-aineet ovat maapallon luonnonvaroja ja lähes kaikkien kaupallisten tuotteiden perusta. Niitä käytetään sellaisenaan tai jalostettuna sadonkorjuun tai louhinnan jälkeen. Raaka-aineet ovat talouden arvonalisäyksen perusedellytys. Niiden viljely tai tuottaminen tapahtuu maailmanlaajuisen toimitusketjun alkupäässä maissa, joissa on sopivat raaka-ainevarannot tai viljelyedellytykset.

Raaka-aineilla voi olla negatiivisia vaikutuksia ihmisiin ja ympäristöön niiden alkuperästä, tuotantotavasta ja jatkojalostuksesta riippuen. Tämä koskettaa erityisesti niitä yli 400 miljoonaa ihmistä, jotka elättävät itsensä maatalousraaka-aineiden viljelyllä.¹ Yli 10 prosenttia maailman väestöstä elää äärimmäisessä köyhyydessä, ja heistä kaksi kolmasosaa työskentelee maataloudessa.² Pelkästään kaakaonviljely on 5,5 miljoonan ihmisen tärkein tulonlähde ja tarjoaa toimeentulon yli 14 miljoonalle ihmiselle.³ Raaka-aineiden hankintaan yhdistyvät usein epäinhimilliset työolot ja ihmisoikeusrikkomukset. Globalisoituneen kaupan monihaaraiset

400 milj.

**ihmistä maailmanlaajuisesti
elättää itsensä
maatalousraaka-aineiden
viljelyllä.**

toimitusketjut hankaloittavat raaka-aineiden jäljitettävyyttä niiden alkulähteille asti. Siksi mahdollisia rikkomuksia ei voida tutkia riittävästi. Lisäksi raaka-aineiden hankinnalla on vaikutuksia ympäristöön esimerkiksi silloin, kun käytetään liiallisia määriä kasvinsuojeluaineita ja lannoitteita tai kaadetaan metsiä viljelyä varten. Brasiliassa viljeltiin vuonna 2018 soijaa pinta-alaltaan noin Saksan kokoisella alueella, ja tulevaisuudessa määrä vain kasvaa.⁴ Usein viljelymaiksi muutetaan runsaslajisia sademetsäalueita. Niiden hakkuut kiihdyttävät lisäksi ilmastonmuutosta.

Kun otetaan huomioon raaka-aineiden viljelyn ja tuotannon aiheuttamat ongelmat ihmisille ja ympäristölle, on yritysten tiedettävä tarkalleen, mistä ne hankkivat raaka-aineensa, sekä tiedostettava olemassa olevat riskit. Raaka-aineiden toimitusketjun läpinäkyvyyden lisääminen on siksi kohdennettujen parannusten ohella ensisijainen tehtävä.

¹ Initiative for Sustainable Agricultural Supply Chains: Factsheet, 2019.

² FAO: Ending Extreme Poverty in Rural Areas, 2018.

³ Fairtrade: Fairtrade Kakao, 2021.

⁴ Our World in Data: Forests and Deforestation, 2021.

**Sitoutumisemme
kriittisten raaka-
aineiden
kestävämpään
hankintaan**

Sitoutumisemme kriittisten raaka-aineiden kestävämpään hankintaan

Liiketoiminnallisen huolellisuusvelvollisuuden toteuttaminen

Olemme vakuuttuneita siitä, että jatkuva menestys voidaan saavuttaa vain kestävä kehityksen kautta. Mottomme ”Kohti parempaa huomista” kuvaa tätä suhtautumistamme ja edustaa lähestymistapaamme Lidl:n liiketoiminnallisen vastuun täyttämiseen kaikilla osa-alueilla.

Liiketoiminnallisen huolellisuusvelvollisuuden hoitaminen on Lidlille ratkaisevan tärkeää matkalla kohti yhteiskunnallisesti ja ekologisesti kestävää tuotantotapaa.

Kokonaisvaltaisella ja koko yrityksen laajuisella toiminnalla Lidl varmistaa omien ja sädännöllisten CSR-määräysten noudattamisen. Siksi olemme vakiinnuttaneet kattavan [> Huolellisuusperiaatteen](#) kaikille strategisille painopistealueillemme, joihin myös kriittisten raaka-aineiden hankinta kuuluu.

Lidl:n raaka-ainestrategia

Olenainen osa Lidl:n osto-osaston vastuullisuusstrategiaa on suunnitella raaka-aineiden toimitusketjut yhteiskunnalliset ja ekologiset näkökulmat huomioiden. Siksi pyrimme sitoutumisellamme vähentämään tuotantoketjumme alkupään negatiivisia yhteiskunnallisia ja ekologisia vaikutuksia niin paljon kuin mahdollista. Tämä koskee koko tuotantoketjua viljelystä sadonkorjuuseen ja jalostuksesta myymäläkuljetuksiin. Konkreettisesti olemme sitoutuneet järjestämään kriittisiksi määriteltyjen raaka-aineiden hankinnan kestävämmiin vuoteen 2025 mennessä.

Raaka-aineiden toimintakentällä keskitymme ns. kriittisiin raaka-aineisiin ([> katso kaavio ”Kriittiset raaka-aineemme”](#)). Ne perustuvat järjestelmälliseen [> riskianalyysiin](#), joka on tehty yhdessä asiantuntijoiden kanssa. Analyysin mukaan näillä raaka-aineilla on suurin vaikutus ihmisiin ja ympäristöön, ja ne ovat lisäksi erittäin olennaisia valikoimallamme.

Kriittiset raaka-aineemme yhdellä silmäyksellä

Lidl on laatinut kattavan raaka-ainestrategian varmistaakseen jäsenneilyn ja tavoitteellisen toiminnan. Se perustuu alla kuvattuun **neljään perusajatukseseen**. Niitä toteuttamalla varmistamme järjestelmällisen toiminnan, jolla saavutamme raaka-ainetavoitteemme.

Lisäksi omien tuotemerkkiemme tuotteiden jokaiselle kriittiselle raaka-aineelle on määritetty [> raaka-ainekohtaiset vastuullisuustavoitteet](#).

Vuoteen 2025 mennessä järjestämme kriittisten raaka-aineiden hankinnan kestävämmiin.

1. Vaikutusten ymmärtäminen:

Tunnistamme riskit toimitusketjuissa ja luomme läpinäkyvyyttä.

2. Standardien käyttöönotto:

Sertifioimme kriittiset raaka-aineemme.

3. Vaihtoehtojen edistäminen:

Tuemme valikoimassamme kestävämpiä vaihtoehtoja ja vähennämme kriittisten raaka-aineiden osuutta.

4. Muutosten edistäminen:

Osallistumme useiden eri sidosryhmien aloitteisiin ja projekteihin.

Perehdytys ja viestintä – Lidlin raaka-ainestrategian onnistunut toteutus

Myös raaka-aineiden osalta haluamme olla jatkuvassa vuorovaikutuksessa sekä sisäisten että ulkoisten sidosryhmiemme kanssa. Lidlin sisällä keskipisteessä ovat erityisesti ostajamme. Haluamme edistää kestävää muutosta pätevoittämällä heidät ottamaan ostopäätöksissä luotettavalla tavalla huomioon erilaiset linjaukset – myös raaka-aineiden osalta. Siksi haluamme parantaa heidän ymmärrystään yhteiskunnallisista ja ekologisista vaatimuksista. Kohderyhmä- ja tuoteryhmäkohtaisissa koulutuksissa kerromme vastuullisuuden tärkeästä roolista Lidlissä ja muista tärkeistä aiheista. CSR-ostokäsikirjassamme annetaan lisäksi pakolliset ja selvät ostolinjaukset aina ainesosatasolle asti. Näin varmistamme kestävämmät ostokäytännöt ja saamme aikaan välittömiä parannuksia toimitusketjuihimme.

Ulkoisia sidosryhmiään Lidl tiedottaa eri kanavien, kuten vastuullisuusraporttien, verkkosivuston ja kahdenkeskisten keskustelujen välityksellä. Näissä kerromme avoimesti hankintakäytännöistämme sekä raaka-aineiden kestävämpään ostoon kohdistuvista tavoitteistamme ja toimenpiteistämme. Linjauksemme kriittisistä raaka-aineineista (esim. kaakao) on myös tärkeä viestintäkeino. Nämä ovat nähtävillä [> verkkosivustollamme](#). Lidl täyttää siis oman vaatimuksensa hankintakäytäntöjen avoimesta julkaisemisesta ja tarjoaa käyttöön perusteellista tietoa ostojen vastuullisuustoimista ja tietyistä raaka-aineista. Tällä läpinäkyvällä

toimintatavalla mahdollistamme vastuullisten ostopäätösten tekemisen myös asiakkaillemme.

Riskianalyysit auttavat ymmärtämään vaikutuksiamme

Omien vaikutusten tiedostaminen on ensimmäinen askel matkalla kohti kestävää raaka-ainestrategiaa. Kattavien ja säännöllisten riskianalyysien avulla voimme tutkia liiketoimintamme mahdollisuuksia ja riskejä – myös raaka-aineiden osalta. Ne muodostavat perustan liiketoiminnallista huolellisuusvelvollisuutta koskevalle lähestymistavallamme ja vähentävät tehokkaasti raaka-aineita koskevia riskejämme.

Tarkemmassa riskianalyysissa tutkimme kuuden indikaattorin perusteella sitä, millä raaka-aineilla on suurimmat vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön. Hyödynsimme tässä analyysityökalua, joka esittää maatalousraaka-aineiden viljelyn aiheuttamat ympäristökustannukset ja yhteiskunnalliset riskit tilastomuodossa sekä arvioi ne. Lisäksi otimme huomioon raaka-aineiden myyntimäärät Lidlissä. Tuloksena oli joukko kriittisiksi luokittelemiamme raaka-aineita, jotka ovat liiketoiminnallemme keskeisiä ja jotka asetamme siksi etusijalle.

Jokaisen raaka-aineen osalta on selvitetty olennaiset riskit sekä niistä eniten kärsivät maat. > [Riskianalyysimme](#)-kaavio tarjoaa yleiskatsauksen kriittisiksi tunnistettuihin raaka-aineisiin ja niihin liittyviin yhteiskunnallisiin ja ekologisiin riskeihin.

Nämä tiedot tukevat meitä raaka-aineiden ostojen tehokkaassa hallinnoimisessa, eli priorisoinnissa, vastuiden ja tavoitteiden määrittämisessä, painopisteiden asettamisessa ja toimenpiteiden toteuttamisessa. Siten pystymme vähentämään ja välttämään riskejä järjestelmällisesti ja pitkällä aikavälillä. Lisäksi riskianalyysi toimii

lähtökohtana kriittisten raaka-aineiden toimitusketjujen perusteellisemmille tutkimuksille.

Riskianalyysin lisäksi tarjoamme mahdollisimman läpinäkyvät tiedot koskien kriittisten raaka-aineiden alkuperää, vetoisuutta, sertifiointin tilaa, käsittelyä ja pakkausta.

Raaka-ainestrategiamme **ensimmäisen perusajatuksen** mukaan ilmoitamme toimitusketjujemme ekologiset ja yhteiskunnalliset riskit.

Riskianalyysimme – raaka-aineet, riskit ja maiden luokittelu

BANAANIT

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Brasilia, Ecuador, Filippiinit
- Pakkotyö: Intia, Indonesia
- Työntekijöiden oikeudet: Brasilia, Kiina, Filippiinit
- Syrjintä: Intia, Indonesia

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Ecuador, Intia
- Ilmaston haavoittuvuus: Intia, Filippiinit
- Maankäyttö ja metsäkatot: Brasilia, Ecuador, Indonesia
- Vesistöriskit: Brasilia, Intia

PUUVILLA

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Intia, Turkmenistan, Uzbekistan
- Pakkotyö: Intia, Pakistan, Uzbekistan
- Työntekijöiden oikeudet: Intia, Pakistan, Uzbekistan
- Syrjintä: Intia, Pakistan

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Intia, Turkki, Yhdysvallat
- Ilmaston haavoittuvuus: Intia, Pakistan, Yhdysvallat
- Maankäyttö ja metsäkatot: Brasilia, Kiina, Intia
- Vesistöriskit: Kiina, Intia, Yhdysvallat

KUKAT JA KASVIT

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Etiopia, Kenia
- Pakkotyö: Etiopia, Kenia, Thaimaa
- Työntekijöiden oikeudet: Etiopia, Kiina, Malesia
- Syrjintä: Etiopia, Kenia

Ympäristöriskit

- Lapsityövoima: Etiopia, Kenia
- Pakkotyö: Etiopia, Kenia, Thaimaa
- Työntekijöiden oikeudet: Etiopia, Kiina, Malesia
- Syrjintä: Etiopia, Kenia

KALA

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Filippiinit, Thaimaa, Vietnam
- Pakkotyö: Kiina, Thaimaa, Vietnam
- Työntekijöiden oikeudet: Indonesia, Thaimaa, Vietnam
- Syrjintä: Marokko, Meksiko, Indonesia

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Kiina, Intia, Yhdysvallat
- Ilmaston haavoittuvuus: Intia, Yhdysvallat
- Maankäyttö ja metsäkatot: Brasilia, Malesia, Vietnam
- Vesistöriskit: Chile, Kiina, Intia

HASELPÄHKINÄT

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Azerbaidžan, Georgia, Turkki
- Pakkotyö: Kiina, Georgia
- Työntekijöiden oikeudet: Kiina, Iran, Turkki
- Syrjintä: Azerbaidžan, Iran

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Georgia, Turkki, Yhdysvallat
- Ilmaston haavoittuvuus: USA
- Maankäyttö ja metsäkatot: Azerbaidžan, Kiina, Georgia
- Vesistöriskit: Azerbaidžan, Kiina, Iran

KAHVI

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Etiopia, Kolumbia
- Pakkotyö: Etiopia, Indonesia, Kolumbia
- Työntekijöiden oikeudet: Brasilia, Guatemala, Indonesia
- Syrjintä: Etiopia, Honduras, Intia

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Indonesia, Honduras, Vietnam
- Ilmaston haavoittuvuus: Brasilia, Intia, Vietnam
- Maankäyttö ja metsäkatot: Brasilia, Indonesia, Kolumbia
- Vesistöriskit: Brasilia, Indonesia, Vietnam

KAAKAO

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Norsunluurannikko, Ghana, Nigeria
- Pakkotyö: Norsunluurannikko, Ghana, Indonesia
- Työntekijöiden oikeudet: Brasilia, Norsunluurannikko, Indonesia
- Syrjintä: Norsunluurannikko, Ghana, Indonesia

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Norsunluurannikko, Ghana, Indonesia
- Ilmaston haavoittuvuus: Dominiikan tasavalta, Nigeria
- Maankäyttö ja metsäkatot: Brasilia, Ecuador, Norsunluurannikko, Ghana
- Vesistöriskit: Brasilia, Ghana, Nigeria

PALMUÖLJY

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Norsunluurannikko, Nigeria
- Pakkotyö: Indonesia, Malesia, Thaimaa
- Työntekijöiden oikeudet: Indonesia, Kolumbia, Malesia
- Syrjintä: Guatemala, Indonesia, Papua-Uusi-Guinea

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Ecuador, Indonesia, Papua-Uusi-Guinea
- Ilmaston haavoittuvuus: Indonesia, Malesia, Thaimaa
- Maankäyttö ja metsäkatot: Indonesia, Malesia, Thaimaa
- Vesistöriskit: Indonesia, Nigeria, Thaimaa

RIISI

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Bangladesh, Intia, Vietnam
- Pakkotyö: Intia, Thaimaa, Vietnam
- Työntekijöiden oikeudet: Kiina, Thaimaa, Vietnam
- Syrjintä: Intia, Indonesia, Myanmar

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Kiina, Intia, Vietnam
- Ilmaston haavoittuvuus: Intia, Myanmar, Vietnam
- Maankäyttö ja metsäkatot: Kiina, Intia, Vietnam
- Vesistöriskit: Kiina, Intia, Vietnam

SOIJA

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Intia, Nigeria, Paraguay
- Pakkotyö: Kiina, Intia, Ukraina
- Työntekijöiden oikeudet: Brasilia, Intia, Ukraina
- Syrjintä: Bolivia, Intia

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Argentiina, Kiina, Intia
- Ilmaston haavoittuvuus: Intia, Kanada, Yhdysvallat
- Maankäyttö ja metsäkatot: Bolivia, Brasilia, Paraguay
- Vesistöriskit: Brasilia, Kiina, Intia

TEE

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Intia, Kenia, Sri Lanka
- Pakkotyö: Kiina, Intia, Sri Lanka
- Työntekijöiden oikeudet: Kiina, Intia, Kenia
- Syrjintä: Intia, Kenia, Turkki

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Etiopia, Ecuador, Kenia
- Ilmaston haavoittuvuus: Kenia, Thaimaa
- Maankäyttö ja metsäkatot: Ecuador, Kolumbia, Malesia
- Vesistöriskit: Etiopia, Kiina, Kenia

SELLULOOSA

Yhteiskunnalliset riskit

- Lapsityövoima: Kiina, Indonesia, Venäjä
- Pakkotyö: Kiina, Indonesia, Venäjä
- Työntekijöiden oikeudet: Brasilia, Kiina, Indonesia
- Syrjintä: Brasilia, Indonesia

Ympäristöriskit

- Luonnon monimuotoisuus: Indonesia, Kanada, Venäjä
- Ilmaston haavoittuvuus: Japani, Kanada, Yhdysvallat
- Maankäyttö ja metsäkatot: Brasilia, Kiina, Indonesia
- Vesistöriskit: Brasilia, Kiina, Yhdysvallat

Yhteiskunnallisesti ja ekologisesti kestävä raaka-aineiden hankinta sertifiointien avulla

Raaka-aineita ostaessamme meillä on mahdollisuus ottaa huomioon kansainvälisesti tunnustetut sertifiointit ja tukea niitä. Yhteistyö sertifioidun toimittajien ja sertifiointiorganisaatioiden kanssa, sertifioidun tuotantolaitosten käyttö sekä valikoimamme laajentaminen merkityillä tuotteilla ovat keskeisiä työkaluja, joilla voimme torjua toimitusketjun yhteiskunnallisia ja ekologisia riskejä. Sertifiointien avulla voimme esimerkiksi varmistaa, että raaka-aineiden viljelykäytännöt ovat yhteiskunnallisesti ja ekologisesti kestäviä tai että työntekijöillä on käytettävissä sopivat valitusmenettelyt. Pakkausmerkintöinä sertifiointit auttavat asiakkaitamme tekemään kestäviä ostopäätöksiä.

Valitsemme käyttöömme tärkeimmät ja tehokkaimmat standardit ja sertifiointit. Sertifikaattianalyysillä olemme tutkineet yksityiskohtaisesti kunkin sertifikaatin konkreettiset painopisteet, vahvuudet ja heikkoudet. Sen pohjalta olemme yksilöineet ne sertifiointit, joita haluamme käyttää nyt ja tulevaisuudessa.

Lisäksi Lidl haluaa noudattaa vaatimusta kasvattaa raaka-aineiden toimitusketjujen läpinäkyvyyttä. Siihen kuuluu raaka-aineiden jäljitettävyyden parantaminen niiden alkulähteille asti. Tässä

Raaka-
ainestragiamme
toisen
perusajatuksen
mukaan
sertifioimme
kriittiset raaka-
aineemme.

yhteydessä tuemme esimerkiksi palmuöljyn sertifiointia RSPO segregated -toimintamallin mukaisesti. Se tarkoittaa, että hankittu ja sertifioitu palmuöljy voidaan jäljittää sertifioituun tuotantolaitokseen saakka, ja että se sisältyy lopulta myös fyysisesti lopputuotteeseen.

Soijan tai palmuöljyn kaltaisten sertifioidun raaka-aineiden hankinnassa erotetaan seuraavat toimintamallit, joissa on erilaiset vaatimukset raaka-aineen jäljitettävyydestä ja käytämisestä lopputuotteessa.

Sertifioidun raaka-ainetta ei lainkaan tai vain osittain lopputuotteessa:

- **Book & Claim:** ei jäljitettävyyttä
- **Mass Balance:** ei jäljitettävyyttä, mutta osittain lopputuotteessa

Sertifioitu raaka-aine fyysisesti lopputuotteessa:

- **Segregated:** Jäljitettävyyys sertifioiduihin tuottajiin saakka
- **Identity Preserved:** Jäljitettävyyys yksittäisiin sertifioiduihin tuottajiin saakka

Kestävempien raaka-ainevaihtoehtojen edistäminen

Toimintamme ei perustu ainoastaan sertifiointeihin, vaan lisäämme myös kestävämpien vaihtoehtojen määrää valikoimassamme sekä vähennämme sellaisten kriittisten raaka-aineiden käyttöä, joita ei voida hankkia kestävämmiin. Korvaamme esimerkiksi kaukomaista tuodun soijan eurooppalaisella soijalla, muun muassa Vemondo-merkkimme vegaanisissa hampurilaispihveissä. Muiden kriittisten raaka-aineiden osalta etenemme samalla tavalla. Samalla kun lisäämme valikoimaamme kestäviä vaihtoehtoja, olemme vauhdittamassa lukuisia muutoksia alalla.

Jos käytettävissä ei ole kestävämpää vaihtoehtoa, tutkimme tuotekohtaisesti, voimmeko tulevaisuudessa välttää kyseisen raaka-aineen kokonaan. Näin olemme toimineet esimerkiksi angoravillan suhteen. Tätä tarkoitusta varten olemme määritelleet kansainväliset linjauksemme.

Haluamme herätellä myös asiakkaitamme ajattelemaan ostopäätöksiä tehdessään tuottajamaiden ympäristönsuojelua ja maanviljelijöiden toimeentulon turvaamista. Siksi tiedotamme valikoimamme kestävästä vaihtoehdoista – ja sijoitamme selkeät merkinnät omien tuotemerkkiemme pakkauksiin. Lisäksi Lidl kertoo raaka-aineiden kestävämmästä käytöstä kotitalouksiin jaettavan mainoslehtisen, verkkosivuston <https://corporate.lidl.fi/> ja muiden verkkotoimintojen avulla.

Olemme asettaneet tavoitteeksemme olla se kauppa, josta löytää Suomen vastuullisimman ostoskassin: [Suomen vastuullisin ostoskassi - Lidl Suomi](#)

Raaka-ainestrategiamme **kolmannen perusajatuksen** mukaan lisäämme kestävämpien vaihtoehtojen määrää valikoimassamme ja vähennämme kriittisten raaka-aineiden käyttöä.

Kriittisten raaka-aineiden sertifiointia ja käytön vähentämistä koskevien tavoitteiden asettaminen

Teemme jatkuvaa työtä minimoidaksemme kriittisten raaka-aineidemme aiheuttamat negatiiviset vaikutukset.

Huolellisuusperiaattemme mukaisesti luomme koko yritystä sitovat CSR-määräykset osto-osastolle ja liikekumppaneillemme. Myös kansainväliset raaka-ainetavoitteet ovat osa niitä. Niissä määritellään selkeät CSR-vaatimukset kriittisten raaka-aineiden ostolle ja annetaan muutokselle konkreettinen aikahorisontti. Niissä on kyse konkreettisista kriittisten raaka-aineiden sertifiointi- ja/tai vähennystavoitteista omien tuotemerkkiemme tuotteille.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kriittisille raaka-aineille asetetut sertifiointi- ja vähennystavoitteemme.

Raaka-ainestrategiamme **toisen ja kolmannen perusajatuksen** mukaan sertifioimme kriittiset raaka-aineemme ja lisäämme kestävien vaihtoehtojen määrää valikoimassamme

Yleiskatsaus kriittisiä raaka-aineita koskevista tavoitteistamme

Raaka-aine	Tuote	Sertifiointi- ja vähennystavoitteet	Tavoitevuosi
Puuvilla 	Tekstiilit, käyttötavarat, kestävästi tuotettu puuvilla	GOTS, OCS, Reilu kauppa, CmiA, BCI	100 % (kampanjatuotteista)
		Luomupuuvilla	20 %
Kukat ja kasvit 	Kukat, kasvit	GLOBALG.A.P. GRASP-lisämoduulilla, Reilu kauppa, IP Sigill Koriste- ja taimitarha + IP Työehdot	100 %
		Kukkamulta	Turpeen vähentäminen, korkeintaan 50 % sisällöstä turvetta (mahdollisuuksien mukaan luovumme turpeesta kokonaan ja käytämme korvaavia aineksia)

Kananmunat

Tuoreet kananmunat, kananmunaa sisältävät tuotteet	Vähintään lattiakanojen munia	100 %	2016
--	-------------------------------	-------	------

Kalat ja äyriäiset

Luonnonvaraiset, ei tonnikala	MSC; jos tuote on saatavilla ja sertifiointistandardi täyttyy	100 % (Pysyvä valikoima)	2020
Vesiviljely	ASC (suositeltava), Luomu (suositeltava), GLOBALG.A.P., BAP; jos tuote on saatavilla ja sertifiointistandardi täyttyy	100 % (Pysyvä valikoima)	2020
		100 % (Kampanjatuote)	2020
Pakasteet, convenience-tuotteet, ei tonnikala	MSC (ei tonnikala), ASC (suositeltava), Luomu (suositeltava), GLOBALG.A.P., BAP; jos tuote on saatavilla ja sertifiointistandardi täyttyy	100 % (Kampanjatuote)	2020

Tonnikalasäilykkeet	Säilykkeet (vain tonnikala): MSC, Fishery Improvement Project (FIP), FAD free, pole&line	100 % (Pysyvä valikoima)	2020
---------------------	--	--------------------------	------

Kissanruoka	MSC, ASC kalaa sisältävien kissanruokien osalta	100 %	2022
-------------	---	-------	------

Kahvi

Kapselit, pikakahvi/-cappuccino	Reilu kauppa, Rainforest Alliance, UTZ, Luomu	100 %	2018
Paahdettu kahvi (vain tietyissä länsimaissa)	Reilu kauppa, Rainforest Alliance, UTZ, Luomu	100 %	2018

Kaakao

Kaakaota sisältävät tuotteet	Reilun kaupan tuotesertifikaatti, Reilun kaupan raaka-ainesertifikaatti, Rainforest Alliance, UTZ, Luomu	100 %	2016
Suklaalevyt	Reilun kaupan tuotesertifikaatti, Reilun kaupan raaka-ainesertifikaatti	100 % (Pysyvä valikoima)	2022

Pähkinät

Sertifioitujen pähkinöiden tarjonta; Reilu kauppa, Rainforest Alliance, Luomu

2025

Hedelmät ja vihannekset

GLOBALG.A.P. GRASP-lisämoduulilla tai vastaavalla, esim. Bioland, Biopark, Naturland, Reilu kauppa jne.

100 %

2021

Palmu(nydin)öljy

Palmu(nydin)öljyä (ml. johdannaiset ja osat) sisältävät tuotteet

RSPO, toimintamalli: Mass Balance

100 %

2017

Palmu(nydin)öljyä sisältävät tuotteet

RSPO, toimintamalli: Segregoitu (elintarvikkeet); Mass Balance (kosmetiikka, pesu- ja puhdistusaineet)

100 %

2017 (elintarvikkeet) 2022 (kosmetiikka, pesu- ja puhdistusaineet) 2023 (kynttilät)

Riisi

Pilottiprojekti sertifioitujen riisituotteiden ottamiseksi valikoimaan; Sustainable Rice Platform, Reilu kauppa, Luomu

(Pysyvä valikoima) 2021

Soija

Lihaa korvaavat kasvis- ja vegaanituotteet

Soija Euroopasta, suositeltava: Donau Soja / Europe Soja

100 % (Pysyvä valikoima) 2022

Eläinperäisissä tuotteissa rehuna, pl. convenience-tuotteet

Sertifikaatit: Donau Soja / Europe Soja, RTRS, ProTerra, ISCCPlus, BFA, CRS, SFAP Non Conversion

100 % 2017

Trooppiset hedelmät

Banaani

Suosittelava: Reilu kauppa tai Rainforest Alliance; vaihtoehto: luomu

100 % 2022

Ananas	Suosittelava: Reilu kauppa tai Rainforest Alliance; vaihtoehto: luomu	100 %	2022	
Mango	Suosittelava: Reilu kauppa tai Rainforest Alliance; vaihtoehto: luomu	100%	2022	
Avokado	Suosittelava: Reilu kauppa tai Rainforest Alliance; vaihtoehto: luomu	100 %	2022	
Greippi	Laajentuminen: Reilu kauppa, Rainforest Alliance, luomu, SIZA		2025	
Tee	Vihreä, musta ja rooibostee	Reilu kauppa, Rainforest Alliance, UTZ, Luomu	100 %	2018

Yrtti- ja hedelmätee	Reilu kauppa, Rainforest Alliance, UTZ, Luomu, jos tuote on saatavilla ja sertifiointistandar di täyttyy	100 %	2022	
Mehu	Kylmästä myytävä appelsiinimehu	Reilu kauppa, Rainforest Alliance, luomu	100 %	2021
Puu / Selluloosa	Pakkaukset ja selluloosaa sisältävät tuotteet	Kierrätysmateriaal i, tuorekuituna FSC, poikkeustapauksis sa PEFC	100 %	2025
	Keittiö- ja hygieniapaperitu otteet	Kierrätysosuuden kasvattaminen (myös yhdistelmäpaperi mahdollinen)	15 % (Pysyvä valikoima)	2025
	Puuhiili / brikitit	Tuoteselosteet: Alkuperämaa ja puulajit pakkausmerkinnöi ssä	100 %	2022
	Puuhiili / brikitit	FSC (suositeltava), PEFC, Joutsenmerkki (suositeltava, jos toimitusketju on FSC-sertifioitu)	100 %	2018

Muutosten edistäminen yhdessä sidosryhmien kanssa ja aloitteiden parissa

Toimimme yhteistyössä alan toimijoiden, hallitusten, yleishyödyllisten järjestöjen, standardien määrittäjien, tutkijoiden ja paikallisten yhteisöjen kanssa edistääksemme koko alaa koskevia muutoksia, kehittääksemme standardeja ja sitoutuaksemme yhdessä aloitteissa esitettyihin parannuksiin. Kestävä raaka-aineiden tuotanto edellyttää lukuisten sidosryhmien osallistumista ja tukea maailmanlaajuisten arvoketjujen aikana. Erityistä huomiota kiinnitetään ryhmiin, jotka kärsivät suurella määrällä negatiivisista yhteiskunnallisista ja ekologisista vaikutuksista esimerkiksi viljelymaissa.

Toteutamme suuren riskin toimitusketjuissamme kartoituksia toimitusketjujen ihmisoikeusvaikutuksista yhdessä oikeuksien haltijoiden kanssa. Siten saamme tietoa liiketoimintamme todellisista vaikutuksista. Lisäksi saamme tietää ovatko toimenpiteemme tehokkaita, riittävätkö prosessimme ja miten voimme parhaiten olla avuksi jo ilmenneissä ongelmissa.

Myös koko yrityksen laajuiset raaka-ainetavoitteemme ovat syntyneet jatkuvassa vuoropuhelussa sidosryhmiemme kanssa. Tämä prosessi on sisältänyt intensiivistä neuvontaa ja keskustelua muiden Lidl:n kansallisten yhtiöiden, strategisten toimittajien sekä olennaisten kansalaisjärjestöjen kanssa.

Myös Suomessa on raportoitu ihmisoikeusrikkomuksia, ja Lidlissä koemme tärkeäksi paitsi tunnistaa ennaltaehkäisevästi potentiaalisia riskejä, myös puuttua epäkohtiin omalla toiminnallamme.

Toteutimme syksyllä 2023 arvioinnin, jossa tarkasteltiin marjanpoimijoiden ihmisoikeuksien toteutumista Lidlille kotimaisia luonnonmarjoja myyvissä yrityksissä. Arvioinnista kävi ilmi useita merkittäviä riskejä, jotka liittyivät pääosin marja-alan rakenteeseen. Arvioinnin tulosten perusteella Lidl laati marjayrityksiä koskevan, lakia tiukemman ostolinjauksen, jonka kriteerit marjoja toimittavien yritysten tulee täyttää voidakseen olla sopimussuhteessa Lidl:n kanssa.

Raaka-
ainestrategiamme
neljännen
perusajatuksen
mukaan viemme
muutoksia eteenpäin
osallistumalla
aloitteisiin ja
projekteihin.

Sanasto

Sanasto

Aquaculture Stewardship Council (ASC)

ASC:n toiminta alkoi vuonna 2009, ja se sai alkunsa WWF:n vuonna 2004 aloittamasta keskustelusta, joka koski ympäristöystävällisempää vesiviljelyä. Nykyään ASC on laajasti tuettu ja riippumaton järjestö. ASC:n neuvonantajina toimivat monenlaiset intressiryhmät, jotka edustavat kalastusala, yrityksiä, hallituksia, tutkijoita ja ympäristöjärjestöjä maailmanlaajuisesti. Se takaa tasapainon ja estää yksittäisten intressien dominoinnin. Järjestö asettaa kestäväälle kalankasvatukselle standardeja, jotka sisältävät erilaisia lajien mukaan määriteltäviä kriteerejä. Lähtökohtana on, että paikallisiin ekosysteemeihin ja lajien monimuotoisuuteen kohdistuvat vaikutukset on pidettävä mahdollisimman pieninä, eikä ennaltaehkäisevää lääketoimintaa tule antaa. Lisäksi on olemassa kalojen rehua (kuten luonnonvaraisen kalan raja-arvoja rehussa) sekä työoikeudellisia vähimmäisvaatimuksia koskevia ohjeita.⁵

Best Aquaculture Standards (BAP)

BAP-standardit määrittää ja niitä valvoo vuonna 1997 perustettu Global Aquaculture Alliance (GAA). Järjestön pääkonttori sijaitsee Yhdysvalloissa. BAP toimii koko arvoketjussa ja laatii lajikohtaisia sekä yleisiä standardeja arvoketjun neljälle tasolle, joita merkin neljä tähteä kuvaavat: Rehuntuotanto, hautomot, tuotanto- ja käsittelylaitokset. Tuotteet voidaan sertifioida eri tasoilla. BAP-standardeissa otetaan huomioon eläinsuojelullinen näkökulma, kuten kalojen rauhoittaminen ennen teurastusta, sekä kestävyysnäkökulma, kuten vesien suojelu. Lisäksi huomioidaan jäljitettävyyden ja elintarviketurvallisuus.⁶

Better Cotton Initiative (BCI)

Better Cotton Initiative koostuu ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestöistä sekä tekstiilialan yrityksistä. Sen tavoitteena on parantaa puuvillanviljelyn ympäristö- ja työoloja. Viljelmien on täytettävä aloituskriteerit ja todistettava tekemänsä parannukset. BCI-merkki ei tarkoita luonnonmukaisesti viljeltyä puuvillaa, vaan ”kestävämmin” tuotettua puuvillaa, ja se perustuu massatasejärjestelmään. Aloite sai alkunsa WWF:n Roundtable-ohjelmasta.⁷

Book & Claim

Book & Claim -järjestelmässä fyysiset tuotteet sekoitetaan ja myydään ei-kestävinä. Oikeus ilmoittaa hankinta ”kestäväksi” ostetaan erillisestä verkkokaupasta kestävyyssertifikaattien muodossa. Toimitusketjun keskusviranomainen valvoo tuotemerkkien ja vähittäiskauppioiden ilmoittamia kestävyystietoja ja varmistaa, että ne vastaavat laadittujen ja ostettujen oikeuksien määrää.⁸

Cotton made in Africa (CmiA)

Cotton made in Africa on aloite, jonka tavoitteena on parantaa puuvillantuotannon yhteiskunnallisia, taloudellisia ja ekologisia olosuhteita Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Se on Otto Groupin hallintoneuvoston puheenjohtaja Michael Otton vuonna 2005 perustaman Aid by Trade Foundation -järjestön aloite. Tekstiilejä voidaan valmistaa kestävämmmin, mutta ilman merkittävää kustannusten nousua perustamalla tekstiiliyritysten liittoutuma, joka haluaa ostaa kestävästi tuotettua ja ”Cotton made in Africa”-merkillä varustettua puuvillaa. Cotton made in Africa -merkin alaisuudessa tuotettu puuvilla parantaa afrikkalaisten pientuottajien tulevaisuudennäkymiä ja suojelee ympäristöä, sillä sen viljelyyn käytetään vähemmän kasvinsuojeluaineita ja se tuottaa vähemmän kasvihuonekaasuja kuin perinteinen puuvillanviljely.⁹

⁵ WWF: Das Fisch-Gütesiegel Aquaculture Stewardship Council (ASC), 2021.

⁶ Aquakulturinfo: Siegel/Zertifikate, 2021.

⁷ Siegelklarheit: Better Cotton Initiative, 2021.

⁸ Forum Nachhaltiges Palmöl: Handelsmodelle, 2021.

⁹ Utopia: Cotton made in Africa: Das steckt hinter der nachhaltigen Baumwolle, 2021.

Reilu kauppa

Reilu kauppa edistää pienviljelijöiden ja työntekijöiden työskentely- ja elinoloja maapallon eteläosissa. Reilussa kaupassa sovitaan kiinteistä vähimmäishinnoista ja Reilun kaupan lisästä yhteisöhankeita varten sekä säännellyistä työolosuhteista ja ympäristöystävällisen viljelyn edistämisestä. Vuonna 1997 eri maiden kehitysyhteistyöjärjestöt muodostivat kattojärjestö FLO:n (nykyään: Fairtrade International) ja yhdistivät omat standardinsa yhdeksi yhtenäiseksi standardiksi. Yhteinen Reilun kaupan merkki otettiin käyttöön vuonna 2002. Se perustuu yleisiin standardeihin (pienviljelijöille, plantaaseille tai sopimusviljelijöille), tuotestandardeihin, jotka määrittelevät tuotekohtaiset ehdot, sekä kauppiaita koskevaan standardiin (Trader Standard), joka sisältää kauppiaisiin ja valmistajiin kohdistuvaa sääätelyä (koskien esim. maksumenettelyjä tai yhdistelmätuotteita).¹⁰

Forest Stewardship Council (FSC)

FSC perustettiin vuonna 1993, ja se on siitä lähtien toiminut riippumattomana järjestönä, joka edistää ympäristöystävällistä sekä yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestävää metsänhoitoa. FSC-sertifioinnin voivat saada sellaiset puu- tai paperituotteet, jotka täyttävät tietyt kriteerit esimerkiksi alkuperäiskansojen suojelun, korkean suojeluarvon metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen tai geeniteknologialla muunneltujen organismien kiellon suhteen. Tuotteen sisältämän sertifioidun selluloosan tai kierrätysmateriaalin osuuden perusteella FSC myöntää erilaisia sertifiointeja.¹¹

¹⁰ Fairtrade: Was ist Fairtrade?, 2021.

¹¹ FSC: Forest Stewardship Council, 2021.

¹² GLOBALG.A.P.: Die Geschichte von GLOBALG.A.P., 2021.

GLOBALG.A.P.

GLOBALG.A.P. sai alkunsa vuonna 1997 vähittäiskauppioiden EUREPGAP-aloitteen pohjalta. GLOBALG.A.P. pitää sisällään hyvien maanviljelyskäytäntöjen ("Good Agricultural Practice") standardit ja ohjelman kolmessa tuotelinjassa: Kasvit, maatalouden hyötyeläimet ja vesiviljely. Päästandardi IFA (International Farm Assurance) sisältää muutamia kestävyyskriteerejä, mutta ennen kaikkea elintarviketurvallisuutta koskevia vaatimuksia. Standardeja täydennetään ns. GLOBALG.A.P.+add-ons-lisämoduuleilla, joita ovat esimerkiksi GRASP (ihmisoikeusrikkomusten riskiarviointi) ja SPRING (vesien kestävä käyttö). Yhtenäinen sertifikaatti "GGN" (GLOBALG.A.P.- numero) osoittaa kaikkien tuotteiden GLOBALG.A.P.-sertifioinnin.¹²

GLOBALG.A.P. GRASP

GLOBALG.A.P. GRASP on GLOBALG.A.P.-sertifioinnin lisästandardi tilatiloilla. GRASP ei ole ihmisoikeudellisten kriteerien noudattamisen sertifikaatti, vaan avoin riskiarviointi, jonka tuloksena voi olla myös "non-compliant". Se auttaa tuottajia, vähittäiskauppiaita ja kauppiaita arvioimaan tilojen ihmisoikeudellisia riskejä. Standardin käsittelemiä teemoja ovat esimerkiksi terveys ja työsuojelu, asianmukainen palkanmaksu ja työtuntien noudattaminen.¹³

Global Organic Textile Standard (GOTS)

GOTS-sertifiointi on maailman johtava standardi, joka koskee sertifioituista luonnonmukaisesti tuotetuista luonnonkuituista valmistettujen tekstiilien (vaatteiden, kodintekstiilien ja tekstiilistä valmistettujen hygieniatuotteiden) prosessointia. GOTS-merkin saavat tekstiilit, jotka täyttävät tietyt ympäristötekniset vaatimukset, kuten ongelmallisten lisäaineiden käyttökiellon tekstiilin koko toimitusketjussa, sekä kunnioittavat ihmisoikeuksia kansainvälisen työjärjestön (ILO) ydintyönormien mukaisesti.¹⁴

¹³ GLOBALG.A.P.: Was ist GRASP?, 2021.

¹⁴ GOTS: Global Organic Textile Standard, 2020.

Human Rights Impact Assessments (HRIA)

Human Rights Impact Assessment (HRIA) kuvaa ihmisoikeuksille koituvia seurauksia prosessina. Sen avulla voidaan esittää systemaattisesti ja ennustaa liiketoiminnan, hallituspolitiikan tai kauppasopimuksen mahdollisia vaikutuksia ihmisoikeuksiin sekä pohtia reaktioita näihin.¹⁵

Marine Stewardship Council (MSC)

MSC on kansainvälinen yleishyödyllinen järjestö, jonka perustivat vuonna 1997 Unilever ja WWF. Nykyään MSC on riippumaton järjestö. MSC:n neuvonantajana toimivat monenlaiset intressiryhmät, jotka edustavat kalastusala, yrityksiä, hallituksia, tutkijoita ja ympäristöjärjestöjä maailmanlaajuisesti. Se takaa tasapainon ja estää yksittäisten intressien dominoinnin. Sen globaalina tavoitteena on torjua liikkakalastusta ja säilyttää kalakannat kestävämmän kalastuksen avulla. MSC-merkin saavat tuotteet ja yritykset, jotka edistävät kalojen ja muiden merieläinten elinympäristöjen säilymistä huolehtimalla siitä, että kalastuksen määrä pysyy hyväksyttävällä tasolla ja sivusaaliin määrä mahdollisimman pienenä.¹⁶

Organic Content Standard (OCS)

Käyttämällä Organic Content Standard 100 (OCS 100)- ja Organic Content Standard blended (OCS blended) -standardeja yritykset voivat ilmoittaa tuotteen sisältävän luonnonmukaisesti tuotetun materiaalin tarkan määrän ja seurata sitä koko arvoketjun ajan. Kattava "Content Claim Standard" määrittelee mm. tuotteiden jäljitettävyyden ja tuotantoketjun läpinäkyvyyden. Toisin kuin GOTS, OCS ei sisällä tietoja käytetyistä kemiallisista lisäaineista tai yrityksen ympäristöasioiden hallinnasta ja yhteiskunnallisesta vastuusta.¹⁷

Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes (PEFC)

PEFC:n perustivat vuonna 1998 eurooppalaiset metsänomistajat sekä ympäristöalan ja puuteollisuuden edustajat. PEFC on riippumaton valvontajärjestelmä, joka tarkkailee metsäteollisuuden kestävyyttä kansallisten standardien perusteella. Lisäksi PEFC toimii kuluttajille merkinä puu- ja paperituotteista, jotka on tuotettu kestävästi.¹⁸

Rainforest Alliance (RA)

Rainforest Alliance (RA) perustettiin vuonna 1987 edistämään luonnon monimuotoisuuden säilymistä sekä ekologisesti kestäviä ja yhteiskunnallisesti oikeudenmukaisia käytäntöjä maa- ja metsätaloudessa yli 60 maassa. Sen vihreästä sammakosta tunnettu kuluttajamerkki myönnetään Rainforest Alliance Sustainable Agriculture -standardin perusteella. Sen taustalla on ihmisoikeudellisia kriteerejä, kuten mahdollisuus koulutukseen sekä lapsityövoimakielto, ja ekologisia kriteerejä, kuten vesistöjen ja luonnon monimuotoisuuden suojelu. Vuonna 2018 RA yhdistyi UTZ-sertifiointiohjelman kanssa.¹⁹

¹⁵ The Danish Institute for Human Rights: Introduction to human rights impact assessment, 2021.

¹⁶ MSC: Die Geschichte des MSC, 2021.

¹⁷ Bewusst kaufen: Organic 100 Content Standard, 2021.

¹⁸ PEFC: PEFC – International, 2021.

¹⁹ Rainforest Alliance: Über uns, 2021.

Lähteet & linkit

Lähteet ja linkit

Aquakulturinfo: **Siegel/Zertifikate**

<https://www.aquakulturinfo.de/siegelzertifikate#:~:text=BAP%20%2D%20Best%20Aquaculture%20Practices,ebenso%20wie%20R%C3%BCckverfolgbarkeit%20und%20Lebensmittelsicherheit>. (Viitattu: 2021)

Bewusst kaufen: **Organic 100 Content Standard**

<https://www.bewusstkaufen.at/label-kompass/organic-100-content-standard/>
(Viitattu: 2021)

Fairtrade: **Fairtrade Kakao**

<https://www.fairtrade-deutschland.de/produkte/kakao/hintergrund-fairtrade-kakao>
(Viitattu: 2021)

Food and Agricultural Organization (FAO): **Ending Extreme Poverty in Rural Areas**

<https://www.fao.org/3/CA1908EN/ca1908en.pdf>
(Viitattu: 2018)

Forum Nachhaltiges Palmöl: **Handelsmodelle**

<https://www.forumpalmoel.org/zertifizierung/handelsmodelle>
(Viitattu: 2021)

Reilu kauppa: **Was ist Fairtrade?,**

<https://www.fairtrade-deutschland.de/was-ist-fairtrade>
(Viitattu: 2021)

FSC: **Forest Stewardship Council**

<https://www.fsc-deutschland.de/de-de/der-fscr>
(Viitattu: 2021)

GLOBALG.A.P.: **Die Geschichte von GLOBALG.A.P.**

<https://www.globalgap.org/de/who-we-are/about-us/history/>
(Viitattu: 2021)

GLOBALG.A.P.: **Was ist GRASP?**

<https://www.globalgap.org/de/for-producers/globalg.a.p.-add-on/grasp/what-is-GRASP/>
(Viitattu: 2021)

GOTS: **Global Organic Textile Standard**

https://global-standard.org/images/resource-library/documents/standard-and-manual/GOTS_Version_6.0_DE.pdf
(Viitattu: 2020)

Initiative for Sustainable Agricultural Supply Chains: **Factsheet**

https://www.nachhaltige-agrarlieferketten.org/fileadmin/user_upload/Factsheet_INA_GIZ_en.pdf
(Viitattu: 2019)

MSC:
Die Geschichte des MSC

<https://www.msc.org/de/ueber-uns/die-geschichte-des-msc>
(Viitattu: 2021)

Our World in Data:
Forests and Deforestation

<https://ourworldindata.org/soy#citation>
(Viitattu: 2021)

PEFC:
PEFC – International

<https://pefc.de/uber-pefc/international/>
(Viitattu: 2021)

Rainforest Alliance:
Über uns

<https://www.rainforest-alliance.org/de/uber-uns/>
(Viitattu: 2021)

Siegelklarheit:
Better Cotton Initiative

<https://www.siegelklarheit.de/1-better-cotton-initiative-bci>
(Viitattu: 2021)

The Danish Institute for Human Rights:
Introduction to human rights impact assessment

<https://www.humanrights.dk/tools/human-rights-impact-assessment-guidance-toolbox/introduction-human-rights-impact-assessment>
(Viitattu: 2021)

Utopia:
Cotton made in Africa: Das steckt hinter der nachhaltigen Baumwolle

<https://utopia.de/ratgeber/cotton-made-in-africa-das-steckt-hinter-der-nachhaltigen-baumwolle/#:~:text=Cotton%20made%20in%20Africa%20ist,%C3%B6konomische%20und%20soziale%20Kriterien%20umfasst.&text=Laut%20eigenen%20Angaben%20produzieren%20inzwischen,Cotton%20made%20in%20Africa%20Standards.>
(Viitattu: 2021)

WWF:
Das Fisch-Gütesiegel Aquaculture Stewardship Council (ASC)

<https://www.wwf.de/themen-projekte/meere-kuesten/fischerei/nachhaltige-fischerei/asc-fischzucht>
(Viitattu: 2021)

Kuvat

Kansikuva

artrachen, stock.adobe.com

Sivu 2

bernadette warner/EyeEm, stock.adobe.com

Sivu 4

Budimir Jevtic, stock.adobe.com

Sivu 6

Chalabala, stock.adobe.com

Sivu 8

Soru Epotok, stock.adobe.com

Yhteystiedot

Lidl Suomi
PL 500
FI-02201 Espoo

media@lidl.fi

Lisätietoja vastuullisuudesta

lidl.fi/vastuullisuus

Tekijänoikeushuomautus

Tämän asiakirjan sisältö (mm. teksti, kaaviot, kuvat, logot jne.) sekä itse asiakirja on suojattu tekijänoikeudellisesti. Tätä dokumenttia ja/tai sen sisältöjä ei saa jakaa edelleen, muokata, julkaista, kääntää tai kopioida ilman kirjallista lupaa Lidliltä.

© Lidl Suomi